

AMANDA
REYNOLDS

LIIAN
LÄHELLÄ

HÄN EI MUISTA, MIKSI PELKÄÄ AVIOMIESTÄÄN...

Liian lähellä

Amanda Reynolds

LIIAN
LÄHELLÄ

Englannin kielestä suomentanut Mila Lahdenpohja

Englanninkielinen alkuperäisteos:

Close to Me

Copyright © 2017 Amanda Reynolds

First published in 2017 by WILDFIRE.

An imprint of HEADLINE PUBLISHING GROUP.

Suomenkielinen laitos:

© Minerva Kustannus, 2022

www.minervakustannus.fi

Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Suomennos: Mila Lahdenpohja

Kannen kuva: iStock ja Shutterstock

Graafinen ulkoasu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-375-472-0

Painettu EU:ssa, ScandBook, 2022

Chrisille, Bethille ja Danille

Kaksikymmentäyksi päivää kaatumisen jälkeen

Käännähdän toiselle kyljelleni pois päin miehestäni, niin kauas hänestä kuin sängyllä on mahdollista. Liike on vaistonvarainen, osittaisen tajuttomuuteni hidastama, jossakin todellisuuden ja epätodellisuuden rajamailla. Värähdän, nipistän silmät tiukemmin kiinni. Ulkona yön pimeä peitto ei suostu väistymään, tuuli puskee pihatietä reunustavien puiden läpi. Kuuntelen kattotiiliin ropisevaa sadetta, kuinka se rummuttaa kodiksemme kunnostetun navetan kattoa ja kiviseiniä, tätä yksinään kukkulan laella nököttävää linnaketta. Kuvittelen, kuinka vesi valuu valtavia ikkunoita pitkin, lainehtii puutarhassamme ja imeytyy lopulta maahan.

Mieheni tasainen hengitys ja talossa kaikuvat tavalliset yön äänet kantautuvat korviini. Vedän peittoa paremmin päälleni ja annan alitajunnan ottaa vallan, irtaudun nykyhetkestä, melkein kuin antaisin käteni otteen kirvota. Antaudun unen valtaan, ja silloin muistot tulevat, vaikka tiedän etten voi luottaa niihin, ne ovat rikkonaisia ja arvaamattomia. Mitä kovemmin etsin, sitä kauemmas ne karkaavat. Mutta sitten jokin nousee pintaan aivan pyytämättä mutta epätoivoisesti kaivattuna. Vaikka kuinka janoan menneisyyttä, se myös pe-lottaa.

Hän syöksyy kimppuuni oikea käsi koholla ja paiskaa minut kovakou-raisesti seinää vasten. Hänen koko kehonsa voima pitää minua paikoillaan. Tunnistan hänen katseessaan himoa, mutta minkä luontoista ja mistä tunteesta kumpuavaa, sitä en osaa sanoa. Kurkotan jälleen kohti muistikuvaa,

käteni koskettaa miehen kasvoja, kääntää ne minua kohti, yritän lukea hänen ilmettään, katsoa häntä silmiin, haluan että hän lopettaa. Hän työntää minut kauemmas, tarttuu minua ranteesta ja painaa sormensa voimakkaasti ensin kalpeaan ihooni, sitten työntää ne alla oleviin suoniin, kiivas huohotus tuntuu kuumana niskassani. Hän pitää minua siinä itsepintaisesti ja hellittämättä, liimaa minut seinää vasten. Panin vastaan, olen varma siitä. Raavin kynsilläni hänen ihoaan niin, että hän ulvahti.

Avaan silmäni, varhaiset auringonsäteet lämmittävät huonetta ja muodostavat kuvioita kattoon. Katselen, kuinka mieheni rintakehä nousee ja laskee, kuuntelen hänen hengityksensä lempeää ääntä. Sitteen hänkin herää, kääntyy puoleeni ja hymyilee, hymy on rento ja vailla petoksen häivääkään, aivan kuin viime vuotta ei olisi koskaan ollutkaan.

1

Päivä jona kaaduin

Eteiskäytävämme kivilaatat, niin kylmät ja sileät, tuntuvat lohduttavan kiinteiltä allani, jokainen niistä on oma kohoumansa, laastisaumat kuin kynsiviilat sormieni alla jaottelevat toistuvan kuvion osiin. Vasen käteni on ainoa kehonosa, jota pystyn liikuttamaan, mutta silti tuntuu kuin leijuisin ilmassa.

”Jo, kuuletko minua?” mieheni kuiskaa, hänen ihonsa kosketus tuntuu kostealta, kun hänen ylähuulensa sipaisee poskeani. ”Jo, vastaa minulle”, Rob tivaa. ”Hyvänen aika, Jo. Oletko kunnossa? Sano nyt jotain!”

Eteiskäytävältä kantautuu kovaa ääntä, niin käskevää jyskytystä että se läpäisee pimeyden, vetää minut huohottavana takaisin pintaan. Ovella on joku, huutaa avaamaan oven, mutta Rob ei kiinnitä siihen huomiota vaan kysyy uudelleen ja uudelleen, mikä on hätänä. En vastaa, sanat muotoutuvat mutta häipyvät sitten. Ovi aukeaa, kylmä ilmavirta kiittää minua kohti ja kuulen naisen äänen lähestyvän vakaana ja rauhallisena. Viimein autuas uni kuin ympärilleni kietoutuva viileä peitto. Se vie kivun kovan kouran mennessään.

Tajuntani palautuu vähitellen, yksi elementti kerrallaan, vaikka taistelen niitä vastaan. Ensin näen valoa suljettujen silmäluomieni läpi, sitten kuulen ääniä ja liikettä ympärilläni. Ehkä olen maannut tässä jo jonkin aikaa tai sitten vain hetken. Yritän muistella, mitä tapahtui, sormeni kokeilevat huolestuneina kivilaattoja allani, kiven

viileys lohduttaa. Olin porrastasanteella, siitä olen varma, ja Rob oli takanani, liian lähellä, hänen pitkät harppauksensa minua nopeampia. ”Ei!”

”Kaikki on hyvin, Jo, menetit taas tajuntasi, haluan auttaa sinua.” Naisesta lähtee terävä haju, pistävä, hänen hengityksensä tuntuu lämpimältä. ”Yritä pysyä paikallasi niin voin auttaa sinua.”

Värisyttää, kylmä ilma syöksyy avoimesta ovesta sisälle, tuuli elämyksiä ympäriinsä navetassa yhtä leppymättömänä kuin aina. Kuvittelin, että voisimme tyynnyttää myrskysään, juurtua, mutta vielä viisi toista vuotta myöhemminkin tuulen pauke häiritsee minua. Mikään heikko ei selviä täällä ylhäällä, hennot versot kiskoutuvat pehmeästä mullasta, vesat taipuvat kunnes katkeavat, portin ovet tempautuvat käsistä, auton ovet pauskautuvat auki ja kiinni, repivät sormenkynsiä ja kolhivat sääriä. *Asumme kukkulan laella, mitä oikein odotit?* En tätä. En joka päivä.

”Muistatko mitä tapahtui, Jo?” Rob kysyy. ”Sinä kaaduit. Kaaduit rappusissa. Astuit ohi. Olit menossa alas minun edelläni. Yritin pelastaa sinut, Jo. Minä yritin pelastaa sinut.” Rob toistelee sanojaan aivan kuin se saisi minut muistamaan.

Jokin nipistää sormeani, käsivarteni ympärille kiedotaan jotakin, antureita liimataan ihooni. Yritän nousta istumaan, mutta Rob käskyy minun pysyä paikoillani, hänen kämmenensä lepäävät kainaloideni alla, nostavat minut hänen polviensa varaan, polvilumpiot tuntuvat kulmikkailta selkääni vasten. Retkotan liian heikkona panemaan vastaan, hänen pitkät raajansa kietoutuvat ympärilleni, mutta hän pitää kiinni liian tiukasti, en saa henkeä.

”Pystytkö vastaamaan muutamaan kysymykseen?” rauhallinen ääni kysyy.

”Hänhän on tuskin tajuissaan!” Rob älähtää, sanat viiltävät lävitseni. ”Eikö sen voi hoitaa myöhemmin?”

Vastaus on jämäkkä: ”Rob, sinun täytyy nyt siirtyä sivuun hetkeksi. Anna Jon puhua.”

Avaan silmäni ja näen valon kirkkauden, ylöspäin johtavat portaavat hämmöttävät ylläni, huimaa. ”Viekää hänet pois”, sanon. Robin

kädet tuntuvat kuumilta ihollani, sormet hivelevät niskaani, olkapäitäni, painautuvat kovaa ihoon. ”Käsketään hänen päästää irti minusta!” Kiemurtelen ja räkäisen kivusta, mutta nainen haluaa minun pysyvän aloillani.

”Rob, voisitko siirtyä vähän kauemmas? Anna meidän tehdä työmme”, nainen sanoo. Sitten hän kumartuu puoleeni, kasvot omieni yllä, kyselee kauheasti ja minä yritän vastata, kertoa mihin sattuu, miltä tuntuu. ”Muistatko, mitä olit tekemässä ennen kuin kaaduit?”

Katson Finin ovea portaiden yläpäässä. ”Minua suretti”, kerron, ”Finin vuoksi.”

”Finin?” tuntematon nainen toistaa, hänen katseensa on lempeä.

”Poikamme”, Rob sanoo, hänen kätensä puristaa omaani.

Kipu lävistää ranteeni ja Rob päästää irti kädestäni, pahoittelee. Hän toistelee, kuinka pahoillaan on, enkä voi olla ajattelemta, etten halua häntä näin lähelle itseäni.

”Tarvitsemme nyt vähän tilaa”, vieras nainen sanoo Robille, ottaa toisesta ranteestani kiinni. ”Jo, tämä auttaa hillitsemään kipua.”

”Viekkää hänet pois”, sanon. ”Käsketään hänet pois!” Pääni jomottus on liikaa, ankara polte kallon alla. Suljen silmäni, puheen äänet haipuvat pois.

Valot näyttävät erilaisilta, kun avaan silmäni, kirkaammilta. Olemme liikkeessä. Laskeudumme kukkulalta navetasta pois päin, siireenin ääntä ei kuulu, mutta vauhti on kova, ja letkuja ja piuhoja on niin paljon, kysymyksiä niin monta. Rob on taas vierelläni, mutta en pääse pois hänen luotaan, koska minut on köytetty kiinni sänkyyn, sidottu siihen, enkä enää muista, miksi edes halusin paeta, mutta häden tunne ei hellitä, ja kun hän koskettaa minua, kavahdan.

”Kuinka vanha vaimosi on?” tuntematon nainen kysyy, katseeni kohdentuu hänen kasvoihinsa. Nuorempi kuin kuvittelin.

”Jo on 55-vuotias”, Rob vastaa, hänen äänensä on tunnekuohon tukahduttama. Rob ei koskaan itke, miksi hän itkee?

”En ole”, kuiskaan tuskin kuuluvasti. ”En vielä.”

”Mitä sanoit?” Robin ääni on siirtynyt lähemmäs.

Käännyn pois päin, suljen silmäni, yritän nukkua, mutta sitten mieleeni noussut ajatus säpsäyttää minut hereille. ”Entä lapset? Tietävätkö he?”

”Soitan heille sitten sairaalasta”, Rob vastaa.

Hän ei saa huolestuttaa lapsia, sanon. Varsinkaan Finiä, pojalla on jo muutenkin aivan riittävästi ajateltavaa ensimmäisenä päivänään.

”*Ensimmäisenä päivänään?*” Rob kysyy. ”Jo, mitä sinä oikein höpötät?”

Suljen taas silmäni, olen liian väsynyt vastaamaan. Kalloni tuntuu irtonaiselta päänahan alla, tien jokainen monttu ja mutka saa pääni pyörälle kuin gyroskoopin. Kuvittelen kuinka aivoni lilluvat ympäriinsä nesteessä kuin kohdussa makaava sikiö, jonka jalat ja kädet huitovat sinne tänne. Unentarve tuntuu ylivoimaiselta, mutta kipu pitää minut hereillä, ajatuksissani olen selväjärkkinen, puheissani en niinkään. Miksi Rob sanoi, että olen 55-vuotias? Hän on yleensä niin tarkka yksityiskohdista. Syntymäpäivääni on vielä kaksi kuukautta.

Käännymme jyrkästä mutkasta, enkä kuule muuta kuin Robin äänen, joka sanoo jälleen että kaaduin, sitten hän kumartuu ylleni, kuiskaa suu melkein omaani vasten: ”Sinä selviät tästä, Jo. Lupaamisen.”

Ja minä kuiskaan takaisin: ”Älä sinä paskiainen lupaa enää yhtään mitään.”

2

Päivä kaatumisen jälkeen

”Jos haluaisit tappaa minut, miten tekisit sen?” kysyn ja käännyin Robin kohti pimeässä, käteni tapailevat häntä sängyn toiselta laidalta. ”Olen jo päättänyt, miten tappaisin sinut”, sanon. ”Puukottaisin sinua keittiöveitsellä”, nauran ja siirryn lähemmäs, kiedon käteni Robin paljaan rinnan ympäri.

”Enpä ole miettinyt moista”, hän sanoo ja nostaa käteni huulilleen, suukottelee kämmentäni. Päästän naurunkiljahduksen, kun hän vetää minut lähelleen, iho ihoa vasten, niin tuttu, turvallinen...

”Pelästyit varmaan melkoisesti!” hoitaja kajauttaa, herään hänen ääneensä. Hän vetää verhot sivuun ja raotan luomiani hennossa auringonvalossa. Suojaan silmiäni vasemmalla kädelläni, oikean liikuttaminen sattuu liikaa. Katson kuinka hoitaja kävelee huoneen poikki, hänen vaaleat kiharansa tarkentuvat näkökenttääni, hiekanväriset hiustupsut kerättynä nutturalle, liikkeet yhtä säpäkät kuin puhekin.

”Lääkäri aloitti kierroksensa, joten nostetaanpa sinut istuma-asentoon.” Hoitaja siirtää kaukosäätimen hervottomasta otteestaan ja setvii korkkiruuvulle kietoutunutta johtoa toisella kädellään samalla kun painaa nappia, josta sängyn pääty nousee ylöspäin. ”Onko nyt parempi?” hän kysyy ja tarkastelee istuma-asentoani.

”On, kiitos.” Hymyilen, mutta terävä kipu lävistää pääni. ”Tiedätkö, onko mieheni tuonut kännykkääni tänne? Minulla on hieman orpo olo ilman sitä.”

Hoitaja naurahtaa. ”Voi teitä ja teidän puhelimianne. Ei hän ole tuonut sitä vielä, mutta käsittääkseni hän on matkalla tänne.” Hoitaja silottelee peittoa. ”Hän oli niin huolissaan sinusta eilen. Toisteli vain, että sinä kaaduit, aivan kuin ei olisi käsittänyt tapahtunutta itsekään. Sitä se shokki kai teettää.” Hoitaja on nyt sängyn päädyssä, lukee muistiinpanoja beigestä kansioista, jonka on tuonut mukanaan. ”Taisitte kumpikin saada tunnekuohuvaa kerrakseen!” Nainen nauraa, ja varmaankin sävähdän, koska hän kysyy: ”Onko sinulla liikaa kipuja? Mihin sattuu?”

”Päähän”, vastaan kyyneleet silmissä. Kun siristelen tuskani keskellä, äkillinen pelko liittyy hirvittävän pääkipuni jatkoksi. Avaan silmäni ja tunnustan hoitajalle: ”En muista mitä tapahtui, kaikki sanovat, että kaaduin. Mutta en tiedä, mitä tapahtui. Tiedätkö sinä?”

Nainen on jälleen vierelläni, katse beigeen kansioon luotuna. ”Vilkaistaanpa vähän.”

Minäkin luon katseeni alas, peittonani oleviin sairaalavaatteisiin ja -lakanoihin, vain käsivarteni ovat näkyvillä. Oikean käteni sormista kyyrnärpäähän ulottuvan napakan tukisiteen molemmille puolille leviää mustelmaa, ja kynsistä kaksi on repeytynyt aivan kuin olisin kurkottanut kättäni, kynsinyt jotakin pelastaakseni itseni.

”Ensihoitajat tulivat klo 18.02, niin tässä sanotaan”, hoitaja selostaa hyvin asialliseen sävyyn. ”Kaaduit portaissa. Et siis muista sitä?”

Pudistan päätäni, mikä pahentaa kipua. ”Muistan olleeni portaiden alapäässä, ja sitten menetin varmaan tajuntani. Osaatko sanoa, mihin aikaan Rob lähti takaisin kotiin eilen?” Minua alkaa taas itkettää, hoitajan ystävällisyys nostaa tunteet pintaan. ”En muista juuri mitään siitä, mitä tapahtui, kun olimme päässeet tänne. Milloin mieheni lähti? Osaatko sanoa?”

”Voi, älä turhaan huolestuta itseäsi. Pyydän lääkäriä antamaan sinulle vahvempaa kipulääkettä. Ole nyt vain ihan paikoillasi.” Hoitaja kuljettelee verenpaineen mittauslaitetta sängyn toiselle laidalle. ”Onko sinulla lapsia?” hän kysyy samalla, kun käärii mansettia olkavarteeni.

”Kaksi. Sash ja Fin. Fin aloitti juuri yliopistossa.”

Nainen hymyilee. ”Olet varmasti ylpeä. Lähteekö tyttäresikin opiskelemaan?”

”Hän valmistui jo, hänellä on jo työpaikka ja oma asunto.”

Hoitaja nauraa kovaan ääneen. ”Ei voi olla! Olet vielä niin nuori.”

Oveen koputetaan, ja samalla kun hoitaja syöksyy avaamaan sen, paine käsivarressani kasvaa niin, että mansetin tarrat ovat pullistua irti toisistaan. Mansetti alkaa hiljalleen tyhjentyä, kun huoneeseen astuu nuori mies, jolla on tummanruskeat silmät.

”No niin, Harding, näytätte jo ihan pirteältä tänä aamuna”, mies tokaisee voimakkaan korosteisella englannillaan. Hän kääntyy hoitajan puoleen ja kysyy verenpaineestani, joka oli ilmeisesti viime yön huolenaihe.

”Voin ilokseni ilmoittaa, että RR on jälleen normaali”, hoitaja sanoo miehelle ja palkitsee minut hymyllä, vaikka hänen kulmakarvansa ovatkin kohonneet aivan kuin olisin viimein päättänyt olla ihmisiksi.

Hymyilen takaisin ja kysyn, voisiko hän jäädä seurakseni hetkeksi. Hoitaja nauraa, sanoo että sinäpä vasta hassu olet, mutta olen toissani. Haluan, että hän on täällä, kun Rob tulee. Aina kun ajattelen Robia, näen hänen vihaisen katseensa mielessäni ja hänet seisomassa portaiden yläpäässä, vaikka muistoni ovatkin hajanaisia. *Riitelimmekö me? Senkö takia kompuroin? Yritinkö päästä pois hänen luotaan?*

”Hyvä”, lääkäri vastaa, hän tutkii hoitajan ojentamaa kansiota, lukee ja nyökkäilee. ”Oikein hyvä. Mitenkäs tuo päänsärky?” Lääkäri tarkastelee minua etäisen oloisena sängyn päädystä.

Hoitaja vastaa puolestani: ”Särkee vielä, tässä on pari kyyneltäkin tirahtanut.”

”Asia selvä, voin antaa reseptin vahvempiin kipulääkkeisiin. Onko ollut huimausta tai pahoinvointia?”

”Eipä oikeastaan”, vastaan.

Lääkärin tummat silmät skannaavat minua kuin läpivalaisin. ”Te olette läpäissyt kaikki testit esimerkillisesti. Mielestäni teidät voi päästää jo kotiin, vai mitä olette itse mieltä?” Epäroin hetken, mutta

lääkäri jatkaa jo: ”Mainiota. Annan mukaanne kipulääkkeitä ja ne esitteet, joista puhuimme, muistatteko?”

”En...”, aloitan, mutta oven aukeaminen keskeyttää minut.

”Näytät jo hieman paremmalta, kulta”, Rob sanoo yöpymistäni varten lastattu putkikassi toisessa kädessään ja astuu sivuun päästääkseen hoitajan poistumaan huoneesta. Rob pudottaa kassin lattialle ja kumartuu suukottamaan minua. Käänän pääni pois, ja hän rypistää kulmiaan, kysyy millainen olo minulla on.

”Hei.” Lääkärin pieni käsi puristaa mieheni kookasta kättä. ”Olen Agrawal, puhuimme viime yönä pikaisesti, kun olitte lähdössä. Vaimonne näyttäisi toipuvan hyvin, oikea ranne on nyrjähtänyt ilkeästi ja joitakin ruhjeita löytyy, mutta eniten meitä tietenkin huolestuttaa päävamma. Hän sai ilkeän tällin päähänsä ja oli tietojeni mukaan useita minuutteja tajuttomana.”

Olinko? Palaan muistoissani taaksepäin, muistan Robin vihan, muistan maanneeni sen jälkeen eteiskäytävällä, mutta en muista mitään siltä väliltä. Olimme ambulanssissa, sen jälkeen odotimme ikuisuuksia röntgeniä ja muita kuvia, ja sitten piti odottaa vielä sänkyä. Rob vaati, että minun pitää saada oma huone, mikä hidasti prosessia entisestään. Halusin vain päästä nukkumaan, jopa lapset olivat kai konneet mielestäni. Alan hätääntyä, kun lapset palaavat mieleeni. ”Ovatko Sash ja Fin kunnossa?” kysyn Robilta ja keskeytän samalla hänen keskustelunsa Agrawalin kanssa.

”... hän oli tajuttomana ehkä yhdestä kahteen minuuttia, en osaa sanoa tarkemmin.” Rob istahtaa nojatuoliin sängyn vieressä, hänen oikea kätensä puristuu nyrkkiin sinisellä vohvelikankaalla. ”Heillä ei ole mitään hätää. Ovat tietenkin huolissaan sinusta mutta kunnossa.”

Lääkäri kertoo, että näen heidät pian, ja olettaa selvästi, että lapsemme ovat vielä pieniä ja odottamassa meitä kotona.

”*Kotiin?*” Rob kysyy ja nousee seisomaan. ”Nyt hetikö?”

Kuuntelen, kuinka lääkäri ohjeistaa, että minua ei pidä jättää yksin seuraavien 24–48 tunnin aikana, mutta kyllä vain, minut voidaan päästää jo kotiin. Rob vastustelee ja sanoo, että täytyyhän minun jäädä vielä toviksi sairaalaan. Lääkäri vastaa, että voin aivan hyvin

lähteä kotiin, kunhan Rob pitää minua silmällä, mutta tämän pitää kuulemma järjestellä asioita, miettiä töitään ja on muitakin velvollisuuksia. Viimein hän muistaa olemassaoloni, katsahtaa minuun ja sanoo, että tietenkin hän järjestää asiat, pitää vain soittaa pari puhelua. Harmi ettei aloittanut tuosta, mietin ja käännän katseeni hänen tekohymystään.

”Oikein hyvä.” Lääkäri kirjoittaa jotakin, kynä kiittää paperilla. ”Muistinmenetys on luonnollisesti huolestuttavinta.” Hän vaikenee hetkeksi. ”Tämäntyyppisten vammojen yhteydessä on melko tavallista menettää muisti, mutta harvemmin näin pitkäksi aikaa. Muistutin tässä juuri vaimollenne...”

”Nyt en ymmärrä.” Katson lääkäristä aviomieheeni. ”Mitä hän tuolla tarkoittaa?”

Mieheni tulee jälleen viereeni, istuu nojatuoliin. ”Eilen illalla kaatumisesi jälkeen ensihoitaja kysyi sinulta, mikä oli viimeinen asia, jonka muistat. Muistatko, mitä vastasit?”

Muistelen eilistä, ambulanssia joka toi minut tänne, kokeita sairaalassa, unilääkkeiden tuomaa unta. ”Muistan ambulanssin, sitten sairaalan...”

”Ei, ennen sitä.” Rob vilkaisee lääkäriä ja siirtää katseensa taas minuun. ”Puhuit Finistä, että olit surullinen, ja sitten ambulanssissa sanoit, että...”

Lääkäri puuttuu peliin. ”Ihan mitä vain, Jo, kertokaa vain viimeisimpiä muistojanne.”

Tiedän, että heräsin eteisen lattialla, lattialaatat tuntuivat kylmil-
tä allani, tuuli ulisi avoimessa oviaukossa. Yritän muistaa, mitä tapahtui ennen sitä, yksityiskohdista on vaikea saada kiinni. ”Aivan kuin muistaisin meidät seisomassa porrastasanteella”, sanon Robille. ”Mitä me oikein teimme?”

”Olimme tulossa portaita alas, kun jalkasi lipesi. Etkö muista?”

”Yrittäkää olla johdattelematta vaimoanne”, lääkäri sanoo astuesaan lähemmäs. ”Annetaan hänen puhua.”

”Anteeksi.” Rob nousee ylös ja kävelee ikkunaan, selkä meihin päin.

”En muista kaatumista”, sanon. ”Muistan vain, kuinka makasin portaiden alapäässä.”

”Entä ennen kaatumista?” lääkäri ehdottaa. ”Muistatteko yhtään...”

Pohdin hetken, kaivelen muistojani, vaikka päänsärky haittaa keskittymistäni. En ole varma, riitelimmekö Robin kanssa, mutta muistan päivän tapahtumat. ”Olimme juuri vieneet poikamme yliopistolle”, kerron, sitten kohdistan sanani Robille, joka on kääntynyt minua kohti vasen käsi suunsa peittona. ”En halua häiritä Finin ensimmäisiä päiviä opinahjossaan. Sano hänelle, että kaikki on kunnossa, en halua että hän tulee kotiin vain minun takiani.”

”Hyvänen aika, Jo. Onko tuo todella viimeisin muistosi?” Rob istuu taas nojatuoliin sängyn vieressä. ”Eilen illalla olit niin pyörällä päästäsi, ajattelin että tänä aamuna olisit ehkä...”

”Olisin mitä?” tiukkaan ja yritän nousta istumaan, oikeaan ranteeseeni sattuu, kun yritän varata sille painoani.

”Tiedän, ettet muista kaatumistasi, mutta...” Rob katsoo pois päin, vilkaisee lääkäriä.

”Mikä on vialla? Ovatko lapset kunnossa? Rob, kerro nyt!”

”Minähän sanoin, Sash ja Fin ovat kunnossa.” Rob huokaisee ja ottaa terveen käteni omaansa, tuijottaa yhteen kietoutuneita sormiamme aivan liian pitkään ennen kuin jatkaa, hänen kämmenensä tuntuu luonnottomalta omaani vasten. ”Mutta se ei ollut eilen, Jo. Puhut nyt asioista, jotka tapahtuivat vuosi sitten.”

”Eihän tuo voi pitää paikkaansa.” Vedän käteni pois.

”Kyllä se pitää. Fin meni yliopistoon näihin aikoihin viime vuonna.”

Lääkäri ryhtyy selittämään episodisen ja semanttisen muistin eroja, kertoo että muistan luultavasti melko hyvin elämän arkiset asiat, vaikka viime vuoden aikaiset tapahtumat eivät nyt mieleeni tulekaan. Kuulen hänen sanansa mutta en kuuntele. Tämän on pakko olla erehdys. Muistan kaiken kirkkaasti, miten jätimme Finin yliopistolle, miten tulimme kotiin tyhjään taloon ja miltä Finin lakanat tuoksuvat, kun kietouduin niihin. Aivan kuin se olisi tapahtunut

eilen, pakkohan sen oli eilen olla? En kai minä ole voinut menettää kokonaista vuotta elämästäni vain, koska kolautin pääni rappusten alapäässä. Olen tässä ja olen kunnossa, mitä nyt vähän kuhmuilla ja mustelmilla. Tässä on nyt tapahtunut erehdys. Mutta vaikka kuinka uskottelen, että pelottavat tosiasiat eivät pidä paikkaansa, aistin heidän puhuvan totta. Jossakin syvällä sisimmässäni tiedän, että Finin tyhjän huoneen ja portaissa kaatumisen välillä on valtava aukko, kuin tietoisuudessani ammottava suunnaton juopa, vaikka Fin tuntuu lähteneen opiskelemaan vasta eilen.

”Rob?” kuiskaan ja nostan katseeni häneen. Rob on noussut seisomaan, astelee ympäri huonetta ja täyttää sen pitkällä siluettillaan. ”Minä en ymmärrä. Sinä pelotat minua. Mitä tällä välillä on tapahtunut? Kerro minulle!”

Mutta Rob ei kuuntele, hän puhuu lääkärille korotetulla äänellä ja katsoo ainakin 30 senttimetriä lyhyempää hentorakenteista miestä, jota on juuri pyytänyt selostamaan *juurta jaksain*, mitä minä nyt sitten muistan ja mitä en.

”Niin kuin yritin vaimollennekin selittää viime yönä, hetket juuri ennen Jon kaatumista eivät välttämättä koskaan palaudu”, lääkäri vastaa. ”Aivoilla ei välttämättä ole ollut aikaa muodostaa niistä kunnollista muistoa ennen vamman syntymistä, mutta muiden muistojen pitäisi palautua ajan myötä. Meillä on tarjolla tukiryhmiä ja kriisityöntekijöitä, ja minä olen teihin yhteydessä, tulen parin päivän sisään katsomaan Jota, miten hänen toipumisensa edistyy. Hyvää tässä on se, että mitään pysyviä vaurioita ei syntynyt, kuvissa ei näy mitään poikkeavaa.”

”*Siinäkö kaikki?*” Rob mylvii. ”Minä maksan helvetin pitkän pennin siitä, että saamme parhaat mahdolliset hoidot, ja te väitätte, että nyt vain viedään hänet kotiin ja toivotaan parasta?”

”Voisitteko yrittää rauhoittua hieman?”

”Rob”, sanon. ”Ole kiltti ja kerro, mitä nyt oikein tapahtuu.”

Rob istahtaa jälleen viereeni, laskee kätensä hellästi sängylle mutta välttää varsinaista kosketusta, aivan kuin voisin murentua siitä. Hän sanoo, että kaikki järjestyy kyllä, hän itse asiassa lupaa niin.

Nyyhkytän ja työnnän Robin pois, kun tämä yrittää lohduttaa minua.

”Voitte auttaa vaimoanne, Rob...”, lääkäri sanoo, ”... pääsemään näiden vaikeiden aikojen yli, mutta siihen tarvitaan kärsivällisyyttä. Teidänkin pitää olla kärsivällinen, Jo”, tohtori ohjeistaa. ”Teemme toki kaiken voitavamme auttaaksemme teitä, mutta nyt on parasta levätä kotona, missä teillä on tuttu ympäristö.”

”Oletteko edelleen sitä mieltä, että tämä on todennäköisesti ohimenevää?” Rob kysyy.

En sano mitään, nyyhkytykseni on yltynt hallitsemattomaksi. Missään ei ole mitään järkeä, lääkärin sanat tuntuvat epätodellisilta, aivan kuin he puhuisivat Robin kanssa jostakin toisesta. Lääkäri sanoo, että muistojen palautumiseen menee aikaa, ja kun ne lopulta palautuvat, se muistuttaa luultavasti palapelin kokoamista, pala sinne, toinen tänne. Lääkäri tekee jo lähtöä, sanoo että pyytää hoitajia tuomaan meille esitteitä tukiryhmistä ja sen sellaisesta. ”Jos tarvitsette jotakin, mitä tahansa, ottakaa yhteyttä sihteeriini.”

Rob odottaa, että ovi sulkeutuu ennen kuin nousee seisomaan ja alkaa purkaa raivoaan: ”*Tässäkö kaikki?* Sinulla on aivovaurio, ja meidän pitäisi nyt vain pärjätä omillamme?”

”Älä viitsi huutaa”, sanon ja pyyhin kämmenellä kyyneleitäni. ”Päähäni sattuu aivan kamalasti.”

Haluan vain pois tästä kaikesta, haluan, että eilinen on eilinen ja Rob muistamani aviomies, mutta katsoessani häntä oloni muuttuu epämurkavaksi. Kurkotan koskettamaan pääni kipeää kohtaa, kalloni pinnassa muljuvaa pehmeää pattia, niin kipeää etten lähde tunnustelemaan sitä tarkemmin.

Rob kääntyy minusta pois päin ja siirtyy jälleen ikkunaan ja tuijottaa sairaalan parkkipaikan yksitoikkoista maisemaa. Vilkaisin ulos ensimmäisellä kylpyhuonereissullani myöhään viime yönä, kun Rob oli jo lähtenyt. Paikkoja särki ja tunsin oloni sekavaksi mutta en olenkaan tällaiseksi kuin nyt, enkä muista lääkärin sanoneen mitään muistinmenetyksestä. Miten olen voinut menettää kokonaisen vuoden? Mitä sen vuoden aikana tapahtui? Pelko ja hätä nappaavat minut kahleisiinsa, ja minua alkaa taas itkettää. Rob on heti vierelläni,